

Yeni Bir Döviz Kaynağı

Amerika ve Avrupa'da

Ney üfleme moda oldu

MEVLANA denince aklımıza ney gelir. Neysiz Mevlana muhakkak tadından, tuzundan birşeyler kaybederdi.. Bunu bilmeyen yoktur. Ama, Mevlananın üflediği ney'in Ödemiş'ten gönderilen kamışlarla yapıldığını pek az kişi bilmektedir...

Ney kamıştan imal edilir. Bu kamışın ince elyaflı ve kalın boğumlu olması lâzım. Hem de dokuz boğumlu olacak... Bütün bu özelliğe sahip kamış yurdumuzda, yalnız Ödemiş'te yetişmektedir.

Bize ney konusunda yukarıdaki bilgiyi veren Ödemiş'in tanınmış neyzeni ve ney yapıcısı Sencer Derya sözlerine şöyle devam etmektedir:

Burhan ESEN
Yazıyor

« Herkes kaşık yapar amma, sapını ortaya getiremez! » şeklinde bir deyim vardır. Ney yapımı ustalık is teyen iştir. Kamış iyi olmuş, onu işleyen el hakkını vermezse sonuç alınmaz. Deliğinin açılması için en zor taraftır. Diğer sabit akortlu enstromanlara uyması için en zor taraftır. Diğer sabit akortlu enstromanlara uyması için neyin diyepozuna göre açılması gerekir. Ustasının elinden çıkmayan neyin, kavalın farkı yoktur, çünkü... »

TEKLİF

Ödemiş Ticaret Odasına Amerikadan ve Danimarkadan ney satın almak için teklifler gelmiş. Bir yandan ney yapan, öte yandan ney üfleyen Sencer bu taleplere hem seviniyor, hem de üzül-

üyor... Üzüntüsü ihtiyaca cevap verememekten...

— Halbuki diyor, seri halinde ney imal edebilsék. Memleketi yeni bir döviz kaynağına kavuşturabiliriz... Dü şünü bir kere, Batı müziğinin içine ney sesi de karışacak. Hem de Ödemiş kamışından yapılmış neylerin sesi. Az övünç vesilesi olmaz mı bu?

KUTSAL SAZ

Üstelik ney kutsal bir saz... Eski Sümer taş kabartmalarında ayınlerde ney çalındığını görüyoruz. Bütün sazlara veto eden din adamlarımız iş neye gelince, hoş görür olmuşlar... Ney yalnız ses çıkarmıyor, onu çalanı feylezof ta yapıyor. En azılı dik tatörlere, en müstebit padişahlara sadece neyzenler kar-

● **Ödemişli Neyzen Sencer Derya bu işe hem seviniyor hem üzülüyor.**

şı durmuşlardır. Topla tüfekle değil... 95 santim boyundaki, dokuz boğumlu sihirli deyneklerle...

Henüz 30 yaşında bulunan genç Neyzen Sencer Derya; sözlerini şöyle bitiriyordu:

— Türk müziğine batılı hava getirmek istiyoruz da, neyden niçin istifade etmiyoruz? Avrupahlılar, Amerika hıllar bizden ney ithal etmek istiyorlar. Sebebini düşündük mü? Oralarda her halde Bek taşı tekkeleri kuracak değil-ler... Amaçları neyi orkestralarının içine sokmak... Kısa cası neyi bizden çalacaklar. Zira ney 7 ses sistemine göre ayarlanmış, en gelişmiş sazdır.

Türkiyede yapılan neyler 30 liradan 400 liraya kadar satılmakta. Neyler 40 santim ile 95 santim boyunda imal ediliyor. Küçüklerine «Nisfiye» adı veriliyor. Neyler eskiden yarım sesli «Pes» imişler. Şimdi radyo akorduna göre yapılıyor. Yarım sesli olanlara «Mabeyn» ismi veriliyor...

Karagözümüzü Yunanlılara kaptırmışız. Helvamıza İtalyanlar sahip çıkmış. Şimdi sıra asırların ötesinden getirdiğimiz ney'de. Günün birinde Beatle'ların ağzında görürsek şaşmıyalım.

Ve belki o zaman daha şirin gelecektir bu içli ses bize.